

ÇİN İŞ KÜLTÜRÜ

Çin'in 5.000 yıllık köklü, tarihi bir geçmişi vardır ve yüzyıllar boyunca kültürel liderliğini sanat, bilim alanında sürdürmüştür. MÖ 221 yılında Qin veya Ch'in hanedanlığı altında birleşme olmuş, 1 Ocak 1912 Manchu Hanedanlığı, Cumhuriyet tarafından devralınmıştır. Tarih boyunca pek çok birleşme, bölünme ve hanedan çatışmalarına sahne olan Çin'de imparatorluk sistemi 1911'de sona ermiştir.

1911-1949 dönemini içine alan siyasi güç çatışmaları, Mao Zetung'un 1 Ekim 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ilan etmesi ile son bulmuştur. 1949-1976 döneminde ülkede Mao Zetung'un mutlak siyasi hakimiyeti ekonomik ve sosyal gelişmelerde etkili olmuştur. Mao 1976 yılında ölmüştür.

1992 yılında Çin Komünist Partisi'nin 14. Ulusal Kongresi'nde ülkede "Sosyalist Piyasa Ekonomisi" tesis edilmesi kabul edilmiştir. Ayrıca 1997 yılında Hong Kong'un ve 1999 yılında Makao'nun ÇHC'ye dahil olması ve bu ülke bünyesinde "Özel İdari Bölge" statüsü kazanması Çin'in bölgedeki önemini bir kat daha artırmaktadır.

Bugün Çin, Dünya ekonomik sistemine entegre olmak üzere çaba göstermektedir. GATT/WTO Dünya Ticaret Örgütü'nün 1947'deki kurucusu ve fikir babalarından biri olan Çin, 1950'de ayrıldığı sisteme 11 Kasım 2001 tarihinde geri dönmüş bulunmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti dışı açılma ve piyasa ekonomisine geçiş yönünde önemli ve ihtiyatlı adımlar atmaktadır. Ülkenin 21. yüzyılın en önemli ekonomik güçlerinden biri olacağına kesin bir gözle bakılmaktadır.

TEMEL SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELER ¹

Nüfus	1,3 milyar (2000) , 1,488 milyar (2020 tahmini)
Dil	Çin'de çoğunlukta Putonghua- kuzey Çincesi, Pekin dialekti olarak bilinen, Mandarin ve pek çok yerel dialekt ve dil kullanılmaktadır.
Din	Ülkedeki en önemli dinler Konfüçyanizm, Taoizm ve Budizm'dir. Bunları Müslümanlık ve Hıristiyanlık takip etmektedir. Etnik olarak Çinli olan çoğunluk Budizm, Taoizm ve Hıristiyanlık arasında bölünmüş olup, Müslümanlık daha çok Uygur, Hui, Kazak, Kırgız, Tatar ve Özbek azınlıklar arasında yayılmıştır.
Başkent	Pekin (Beijing)
Yönetim	Komünist tek parti yönetimi
Yüzölçümü	9 561 000 km ² (%10 tarım alanı, %30 otlak, %15 ormanlık ve bozkır)
Başlıca Şehirleri	Beijing- Pekin (7,61milyon), Chongqing (6,61 milyon), Shanghai (9,86 milyon), Tianjin (5,33 milyon), Guangzhou (4.36 milyon).

Nüfusun Yaş Yapısı

0-14 yaş % 21.4 (erkek 148.134.928/kadın 131.045.415)

15-64 yaş % 71 (erkek 477.182.072/ kadın 450.664.933)

65 yaş ve üzeri % 7.6 (erkek 47.400.282/ kadın 51.886.182) (2005 tahmini)

Çin Halk Cumhuriyetinde nüfusa sınırlama getirmek amacı ile bir çocuğa sahip olma kuralı getirilmiştir. Kırsal arazilerde yaşayan ailelere ise, ilk çocukları kız ise ikinci bir çocuk şansı verilmektedir.

¹ Deniz Çakıroğlu, İGEME Yayını, Çin Ülke Profili-2006

Doğal Kaynakları : Kömür, demir cevheri, petrol, doğal gaz, civa, kalay, tungsten, antimon, manganez, molibden, vanadyum, manyetit, alüminyum, kurşun, çinko, uranyum, hidroelektrik enerji potansiyeli (dünyanın en büyük gücüne sahip ülkesidir)

Ulaşımı : Demiryolu Toplam: 71.898 km; Kara Yolu Toplam:: 1.765.222 km ; Su yolu 121.557 km, Boru hatları; gaz 15.890 km; petrol 14.478 km; rafine ürünler 3.280 km (2004) Liman ve barınakları ; Dalian, Guangzhou, Nanjing, Ningbo, Qingdao, Qinhuangdao, Shanghai

Ticari gemileri ;Toplam: 1.649

GENEL EKONOMİK DURUM ²

Tablo: Temel Ekonomik Göstergeler /2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005 ^b
GSYİH (milyar Rmb)	9 593,3	10 789,8	12 173,0	14 239,4	15 680,0
GSYİH (milyar ABD \$)	1 159,0	1 303,6	1 470,7	1 720,4	1 913,9
GSYİH artış hızı (%)	7,5	8,0	9,3	9,4	9,3
Enflasyon(ortalama; %)	0,7	-0,8	1,2	3,9	1,8
Nüfus (milyon)	1 276,3	1 284,5	1 292,3	1 299,9	1 307,4
İhracat(milyar ABD \$)	266,1	325,7	438,3	593,4	752,8
İthalat (milyar ABD \$)	-232,1	-281,5	-393,6	-534,4	-632,7
Cari işlemler dengesi(milyar ABD \$)	17,4	35,4	45,9	68,7	133,1
Döviz rezervleri-altın dahil (milyar ABD \$)	215,6	291,1	408,2	614,5	806,1
Toplam dış borç (milyar ABD \$)	170,1	168,3	193,6	228,8 ^b	241,0
Döviz kuru(ortalama) Rmb:ABD\$ ^a tahmini.	8,28	8,28	8,28	8,28	8,19

Kaynak: EIU Country Profile 2006

² Deniz Çakıroğlu, İGEME Yayını, Çin Ülke Profili-2006

Karşılaştırmalı Ekonomik Göstergeler/ 2005

	Çin	Hong Kong	Tayvan	Güney Kore	Japonya
GSYİH (milyar ABD \$)	1 914	181	349	799	4 606
Kişibaşı GSYİH (milyar ABD \$)	1 460	26 280	15 480	16 490	36 150
Kişibaşı GSYİH (milyar ABD \$-PPT-Satın alma gücü paritesi olarak)	6 200	32 740	29 960	21 980	31 560
Enflasyon (ortalama; %)	1,3	1,1	2,3	2,9	-0,3
Cari işlemler dengesi (milyar ABD \$)	133,1	21,8	15,9	16,6	168,0
Cari işlemler dengesi (% GSYİH)	7,0	12,0	4,6	2,1	3,7
İhracat (milyar ABD \$)	753,1	291,8	188,0	285,9	582,0
İthalat (milyar ABD \$)	663,9	301,3	185,8	261,8	513,0

Kaynak: Economist Intelligence Unit Country Profile 2006

Başlıca İhraç Ürünleri 2004	Milyar ABD \$	Başlıca İthal Ürünleri 2004	Milyar ABD \$
Ofis makineleri ve veri işleme ekipmanları	87.1	Elektrikli makine	110.5
Telekomünikasyon malzemeleri	68.5	Petrol ve ilgili ürünler	44.5
Hazır giyim	61.9	Profesyonel ve bilimsel ürünler	33.3
Elektrikli makine	59.5	Ofis ve veri işleme makineleri	29.6
Tekstil iplik ve kumaş	33.4	Özel sanayi için makineler	26.3

Önemli İhraç Ülkeleri 2004	Toplamdaki %	Önemli İthal Ülkeleri 2004	Toplamdaki %
ABD	21.0	Japonya	16.8
Hong Kong	17.0	Tayvan	11.5
Japonya	12.4	Güney Kore	11.1
Güney Kore	4.7	ABD	8.0
Almanya	4.0	Almanya	5.4
Hollanda	3.1	Malezya	3.2
İngiltere	2.5	Singapur	2.5
Tayvan	2.3	Rusya	2.2

Kaynak: EIU Ülke Raporu

TÜRKİYE –ÇİN TİCARETİ³

	İthalat ABD \$	İhracat ABD \$
2001	925.619.822	199.372.814
2002	1.368.316.717	268.229.485
2003	2.610.298.044	504.625.797
2004	4.476.077.424	391.585.394
2005	6.848.184.450	549.733.182

Başlıca İhraç Ürünlerimiz-2005

GTİPNo	Ürünler	ABD \$
25	Tuz,Kükürt,Toprak Ve Taşlar,Alçılar Ve Çimento	115.300.844
72	Demir Ve Çelik	113.276.853
26	Metal Cevherleri,Cüruf Ve Kül	78.072.935
28	İnorganik Kimyasal Müstahsallar,Organik,İnorganik Bileşikler	47.632.808
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	32.772.023
55	Sentetik Ve Suni Devamsız Lifler	27.902.568
87	Motorlu Kara Taşıtları,Traktör,Bisiklet,Motosiklet Ve Diğer	24.450.235
84	Kazan;Makina Ve Cihazlar,Aletler,Parçaları	22.717.621
32	Debagat Ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa,Boya,Macun,Sakızlar	8.452.474
02	Etler Ve Yenilen Sakatat	6.829.289

Başlıca İthal Ürünlerimiz-2005

GTİP No	Ürünler	ABD \$
84	Kazan;Makina Ve Cihazlar,Aletler,Parçaları	1.583.089.375
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar,Aksam Ve Parçaları	1.519.342.858
87	Motorlu Kara Taşıtları,Traktör,Bisiklet,Motosiklet Ve Diğer	246.321.984
64	Ayakkabılar,Getrler,Tozluklar Vb Eşya Ve Aksamı	221.708.342
42	Deri Eşya,Saraciye Eşyası,Seyahat Eşyası,Bağırsaktan Eşya	197.544.077
39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	191.880.669
29	Organik Kimyasal Müstahsallar	189.183.193
90	Optik,Fotoğraf,Sinema,Ölçü,Kontrol,Ayar Cihazları,Tıbbi Alet.	188.855.583
95	Oyuncaklar,Oyun Ve Spor Malzemeleri,Aksam Ve Parçaları	161.320.160
27	Mineral Yakıtlar,Mineral Yağlar Ve Müstahsalları,Mumlar	147.373.380

Kaynak: DTM

İş Hayatında Kullanılan Dil : Çin’de iş dili Çince’dir. Başarılı bir iletişim sağlamada tercümanın çok büyük önemi bulunmaktadır. İngilizce, iş aleminde ve entelektüellerce konuşulup, yazılmakta olmasına rağmen ülke genelinde yeterli düzeyde değildir. Bununla birlikte, genç nüfusun çoğu belli düzeyde İngilizce konuşabilmektedir.

³ Vural Çekinmez, İGEME Yayını, Çin Halk Cumhuriyeti İş Kültürü-2006

İş görüşmesi yaparken müzakere öncesi dikkat edilmesi gereken hususlar : Eğer mümkünse görüşme süresince çok ince ayrıntıları kaçırmamak ve birbirinizi anlamaya yardımcı olabilmek amacıyla kendi tercümanınızı yanınızda götürmeniz çok faydalı olacaktır.

Çin iş kültüründe toplumcu düşünce geçerlidir, hatta özel sektörde dahi bunun etkisi görmek mümkündür. " Üünü Korumak" felsefesi, Çin kültürünün daha iyi anlaşılması açısından önemli bir kavramdır. Çin kültüründe bir kişinin ününü koruması ve sosyal varlığını sürdürmesi gelecekte gerçekleştireceği işleri belirlemektedir. Utandıracak bir durum yaratmak veya sükunetin ortadan kalkması, kasten olmasa dahi müzakerelerin felaketle sona ermesine neden olabilir.

Çinliler sizlere doğrudan "Hayır" demezler. Bunun yerine çelişkili cevaplar verirler, örneğin "belki", "emin değilim", "onun hakkında düşünceğim", "göreceğiz" gibi cevaplar genellikle "hayır" anlamına gelmektedir.

Sosyal Aktivite : Çin'de iş amaçlı verilen yemekler popüler olmaktadır. Her ne kadar iş kahvaltıları Çin iş kültürünü yansıtmasa da yine de işadamları bu toplantılara yönelmektedirler. Resmi akşam yemekleri iş eğlencesi için en popüler yemeklerdir. Genellikle bu yemekler akşam 18.30-19.00' de başlayıp iki saat kadar sürmektedir. Eğer konuksanız zamanında gitmeniz gerekmektedir. İsterseniz akşam yemeğine 15 dakika kadar önce gidebilirsiniz. Çinli ev sahipleriniz resmi yemekle ilgili düzenlemeleri yapmak için önceden orada bulunacaklardır.

Randevu : Çin iş kültüründe bir görüşmeye geç gitmek kabalık olarak kabul edilmektedir. Ziyaret için en uygun mevsim Nisan-Haziran ve Eylül-Ekim aylarıdır. İş yerlerinin ve devlet ofislerinin açık olduğu saatler Pazartesi- Cumartesi sabah 8:00 akşam 5:00'tir. Ancak büyük şehirlerde çalışma süresi haftada 5 gün olarak kabul görmektedir. Birçok Çinli öğlen 12:00-14:00 arasında işlerine ara verirler. Randevularınızı programlarken, Çin yeni yılı gibi tatillerden haberdar olunuz. Bu sürelerde işyerlerinin büyük bir çoğunluğu kapalıdır. Bu tarih yıldan yıla değişiklik göstermektedir.

İlk İsim ve Unvan : Çin isimleri batı isimlerinden farkı bir sıralama içerirler. Her kişinin şu şekilde bir isim sıralaması vardır; aile, nesil ve ilk adı. Nesil ve verilen isimler birbirlerinden boşlukla veya çizgi işareti ile ayrılabilir. Fakat genellikle bir tek kelime gibi yazılmaktadır.

Karşılıklı Konuşma : Çin ziyaretinizden önce kendinizi Çin kültürü, tarihi ve coğrafyası konusunda hazırlamanız iyi olur. Bu hazırlığınız ev sahibiniz tarafından saygıyla karşılanacaktır. Olumsuz cevaplar nezaketsizlik olarak kabul edilmektedir

Kaynaklar

- 1- Vural Çekinmez, İGEME Yayını, Çin Halk Cumhuriyeti İş Kültürü-2006
- 2- Deniz Çakıroğlu, İGEME Yayını, Çin Ülke Profili-2006